

Lekarze – patroni wielkopolskich szpitali

Teodor Dunin – lekarz filantrop

Od 1949 r. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kościanie nosi imię Teodora Dunina.

Teodor Dunin urodził się 1 kwietnia 1854 r. na Kielecczyźnie w rodzinnym majątku w Wyganowie w powiecie jędrzejowskim. Duninowie, zwani też Łabędziami, należeli do najstarszych szlacheckich rodów polskich. Pionierem rodu był żyjący w XII w. możnowładca, wojewoda i doradca księcia Bolesława Krzywoustego, komes Piotr Włostowic. Teodor pochodził z rodziny ziemiańskiej, jego rodzicami byli Bolesław Dunin oraz Maria z Wolskich. Wychowywał się w skromnych warunkach. Początkowo kształcił się w domu rodzinnym, a następnie w gimnazjum w Pińczowie, które ukończył w 1870 r. Naukę kontynuował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Dyplom lekarza *cum eximia laude* (ze szczególną pochwałą) otrzymał w 1876 r. Po ukończeniu studiów podjął pracę asystenta w klinice terapeutycznej prof. Lewińskiego. Równocześnie sprawował obowiązki lekarza miejscowego w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie. W 1880 r. objął tam stanowisko ordynatora oddziału wewnętrznego, które sprawował z dwuletnią przerwą do końca swego życia. W 1881 r. uzyskał tytuł doktora medycyny, jego rozprawa doktorska dotyczyła chorób nerek. W 1884 r. udał się do Paryża, podejmując pracę w znanej klinice Charcota. Do kraju powrócił w 1886 r. Dzięki doświadczeniu zdobytemu we Francji utworzył pracownię naukową do badań chemicznych, bakteriologicznych oraz doświadczalnych. Za własne pieniądze wyposażył ją w niezbędny sprzęt. Dzięki stworzeniu pracowni przyciągał do siebie grono młodych medyków, którym umożliwiał prowadzenie własnych badań naukowych, a sam zawsze służył pomocą.

Teodor Dunin był autorem 73 samodzielnych prac naukowych oraz współautorem kolejnych 86. Przełożył na język polski 5 obszernych rozpraw naukowych oraz liczne publikacje. Wiele z jego prac przetłumaczono i opublikowano w prasie zagranicznej. Tematyka opracowań dotyczyła chorób płuc, leczenia nerwic, badania krwi, nerek i przemiany materii oraz

problemów społecznych i ich związków z medycyną.

Od 1879 r. Teodor Dunin był członkiem Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego, którego prezesem został w 1902 r. Przez 8 lat współpracował z „Gazetą Lekarską”, publikując na jej łamach wiele artykułów. Przez 8 lat był także redaktorem dodatku do „Gazety Lekarskiej”, wydawnictwa „Odczyty kliniczne”, które wspierał finansowo i zamieszczał tam swoje prace.

Na szczególną uwagę zasługuje społeczna aktywność Dunina. Podczas pełnienia funkcji prezesa Wydziału Szpitalnego Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego zgłosił projekt budowy sanatorium przeciwgruźliczego dla niezamożnych chorych. Podpatrując doświadczenia innych państw w leczeniu gruźlicy, uważał taką formę postępowania za najbardziej efektywną w leczeniu tej ciężkiej choroby. Dzięki swym rozległym wpływom i znajomościom w kołach bogatej burżuazji i arystokracji warszawskiej rozpoczął zbiórkę funduszy na rozpoczętą w 1902 r. budowę. Opracował szczegółowy plan sanatorium oraz pozyskał ofiarowany w darze przez księcia Stanisława Lubomirskiego zalesiony teren w Rudce pod Mrozami, gdzie zlokalizowano uzdrowisko. Budowę finansowano wyłącznie ze składek prywatnych. Dunin wraz z żoną, Zeneidą, z domu Szablowska, pokrył niemal 10% kosztów inwestycji. Po ukończeniu budowy pierwszego skrzydła wraz częścią środkową sanatorium został pierwszym prezesem zarządzającego Rudką komitetu sanatorium.

Teodor Dunin zmarł 16 marca 1909 r. w Warszawie w wyniku choroby nowotworowej w wieku zaledwie 55 lat.

DR N. MED. TOMASZ KAZAŁO

PROF. NADZW. DR HAB. ANDRZEJ GRZYBOWSKI